

ข่าวประชาสัมพันธ์

วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ๒๕๖๖

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ของทุกปีถูกกำหนดให้เป็น "วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก" ซึ่งมีความสำคัญทางด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างมาก เพราะถือเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของระบบนิเวศมากที่สุดในโลก

สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ ๑ โดยส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำที่ ๓ กำแพงเพชร จึงขอประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ดังนี้

๑. พื้นที่ชุ่มน้ำ คืออะไร? เป็นพื้นที่มีระบบนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด พื้นที่ชุ่มน้ำมีประโยชน์คือ เป็นแหล่งความหลากหลายของพืชและสัตว์นานาชนิดที่อาศัยทรัพยากรน้ำและทรัพยากรชีวภาพ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต อีกทั้งยังเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ ป้องกันน้ำท่วม ลดการพังทลายหน้าดิน ช่วยควบคุมการไหลเวียนของน้ำไปยังแหล่งน้ำใต้ดิน และรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ

๒. "วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก" เริ่มมีขึ้นครั้งแรกเมื่อไร? เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ (หรือ ค.ศ. ๑๙๗๑) นานาชาติได้ร่วมยกย่องและลงนามในการรับรอง "อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ" ที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเป็นแหล่งที่อยู่ของ "นกน้ำ" โดยเกิดขึ้นครั้งแรก ณ เมือง Ramsar ประเทศอิหร่าน และเป็นที่รู้จักกันในนามอนุสัญญาแรมซาร์ จากนั้นก็มีการเฉลิมฉลองวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลกในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ เรื่อยมาทุกปี ในฐานะที่เป็นวันครบรอบของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ ต่อมาสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้จัดเฉลิมฉลอง World Wetlands Day (วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก) อย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗)

๓. ทำไมต้องมีวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก? พื้นที่ชุ่มน้ำของโลกเกือบ ๙๐% เสื่อมโทรมลงตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๑๙๖๐ และเราสูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำเร็วกว่าพื้นที่ป่าถึง ๓ เท่า "พื้นที่ชุ่มน้ำ" เป็นระบบนิเวศที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเพราะเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด มีส่วนช่วยปรับสมดุลของสภาพอากาศ เป็นแหล่งสำรองน้ำจืด และเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโลกอีกด้วย จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องสร้างความตระหนักรู้ในระดับประเทศและระดับโลกเกี่ยวกับ "พื้นที่ชุ่มน้ำ" เพื่อยับยั้งการสูญเสียแหล่งระบบนิเวศอันสำคัญเช่นนี้อย่างรวดเร็ว และสนับสนุนให้มีการดำเนินการด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำให้มากที่สุด และได้เกิดเป้าประสงค์หลักของ "วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก" ขึ้นมาก็คือ

- เพื่อกระตุ้นให้ผู้คนทั่วโลกตระหนักรู้ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืนเท่าที่จะเป็นไปได้
- เพื่อเป็นการอนุรักษ์ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่ยังเหลืออยู่ทุกแห่งทั่วโลก

๔. "วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก" ในประเทศไทย ประเทศไทย เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นลำดับที่ ๑๑๐ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยได้เสนอ "พรุควนขี้เสี้ยน" ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศแห่งแรกของประเทศไทย และลำดับที่ ๙๔๘ ของโลก

ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำที่ ๓ กำแพงเพชร
สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ ๑
กรมทรัพยากรน้ำ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ถึงเวลาแล้ว สำหรับการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำทางธรรมชาติมากกว่า 35% ได้ถูกทำลาย
ตลอดช่วงระยะเวลา 50 ปี ที่ผ่านมา

การเลือกของคุณ เสียงของคุณ และการกระทำของคุณ
สามารถกระตุ้นให้เกิดแนวโน้มของการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

ร่วมกัน #คนรุ่นใหม่ร่วมฟื้นฟู #เพื่อพื้นที่ชุ่มน้ำ

World
Wetlands Day
2 February 2023

UNITED NATIONS DECADE ON
ECOSYSTEM
RESTORATION
2021-2030

แนวปฏิบัติที่ 7 ประการ ในการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

การฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติอย่างเต็มรูปแบบ อาจต้องใช้เวลานาน แต่การฟื้นฟูจะช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากความเสื่อมโทรมได้
โครงการสำหรับฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำจะประสบความสำเร็จได้ต้องประกอบด้วย...

1

ฟื้นฟูคุณค่าประโยชน์ให้กลับมาเหมือนเดิม

พื้นที่ชุ่มน้ำทางธรรมชาติให้บริการด้านต่างๆมากมาย จมูกมองภาพรวมของปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟู และการสร้างประโยชน์ที่หลากหลายให้กลับคืนมา ไปใช้เองแต่เพียงหนึ่งหรือสองด้านเท่านั้น

2

พัฒนาแผนการฟื้นฟู

พื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติ พืชพรรณ สัตว์ป่า และระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำเองส่วนที่ถูกส่งกลับและกัน มุ่งสร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ด้วยตนเองขึ้นมาใหม่และมีการติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

3

มีส่วนร่วมกับผู้ชุมชน

ต้องแน่ใจว่าชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่และผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีบทบาทในการดูแลพื้นที่ที่ได้รับฟื้นฟู และเปิดโอกาสให้ผู้หญิง เยาวชน และชนพื้นเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

4

ระบุสาเหตุของความเสื่อมโทรม

ประเมินและทำความเข้าใจก่อนว่าอะไรทำให้เกิดการเสื่อมโทรมพืชพรรณถึงข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ เช่น การใช้ปุ๋ยเพื่อการเพาะปลูกที่มากเกินไปและมลพิษที่เกิดขึ้นจากการทำเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการพัฒนาเมือง เป็นต้น

6

ทำความเข้าใจพื้นที่ที่เสื่อมโทรม

กำจัดเศษหิน ดิน กรวด และของเสียที่สะสมในพื้นที่ชุ่มน้ำ สิ่งนี้จะทำให้ผู้คนโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำช่วยลดการกระทำที่ทำให้พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งสะสมขยะได้

5

ฟื้นฟูพืชพรรณและสัตว์ป่าพื้นถิ่น

ฟื้นฟูสภาพทางอุทกวิทยาเดิมขึ้นมาอีกครั้ง ด้วยการปลูกพืชพื้นถิ่น และคืนสัตว์สู่ธรรมชาติ ทำจัดชนิดพันธุ์ที่คุกคามระบบนิเวศ

7

กำหนดโครงสร้างในการเข้าถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ

สร้างพื้นที่เฉพาะสำหรับผู้คนในการเข้าถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ กำหนดกิจกรรมและสถานที่ที่ได้รับอนุญาตในการเข้าถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ กำหนดขอบเขตพื้นที่สัตว์ป่าให้สามารถเจริญเติบโตได้โดยไม่ถูกรบกวน

ประโยชน์หลัก 7 ประการ จากการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูเป็นอย่างดีสามารถให้บริการตามแบบพื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติดั้งเดิม
นี่คือประโยชน์ 7 ประการ ที่ได้รับจากการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

1 **ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ**
40% ของพรรณพืชและสัตว์ต่างๆบนโลกอาศัยหรือขยายพันธุ์ในพื้นที่ชุ่มน้ำ การฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ ช่วยสร้างห่วงโซ่อาหารในท้องถิ่นและดึงดูดสัตว์ต่างๆ

2 **ช่วยเติมเต็มและกรองน้ำต้นทุน**
พื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติช่วยกรองน้ำ โดยกำจัดมลพิษ รวมทั้งช่วยเติมเต็มแหล่งน้ำต้นทุนในท้องถิ่น

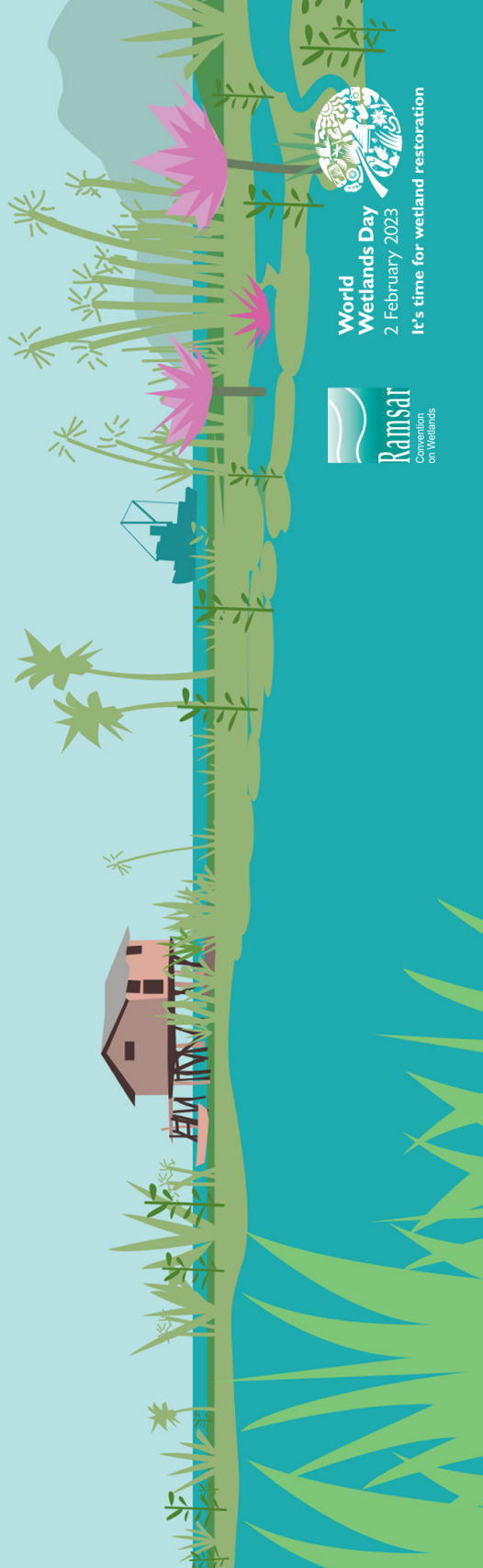
3 **กักเก็บคาร์บอน**
พื้นที่ชุ่มน้ำบางประเภท โดยเฉพาะพื้นที่ป่าพรุ ป่าโกงกาง พรุ และแหล่งหญ้าทะเล เป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนที่มีประสิทธิภาพ

4 **บรรเทาผลกระทบจากน้ำท่วมและพายุ**
พื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูแล้วสามารถทำหน้าที่เป็นฟองน้ำดูดซับปริมาณน้ำฝนที่มากเกินไป และป้องกันน้ำท่วม เป็นกันชนคลื่นพายุที่ซัดชายฝั่ง และช่วยปกป้องชุมชนจากสภาพอากาศที่รุนแรงได้

5 **ปรับปรุงการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น**
พื้นที่ชุ่มน้ำสร้างอาชีพในการประมง และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่อยู่ของนกและหญ้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นประโยชน์ต่อประชากรพื้นเมือง

6 **ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ**
พื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูสามารถเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน โดยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินี้จะสร้างโอกาสให้กับภาคบริการด้านการท่องเที่ยว

7 **ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น**
พื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูสามารถเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ทำให้สัมผัสกับธรรมชาติ และเพลิดเพลินไปกับความรู้สึกพึงพอใจเมื่อเห็นพื้นที่ชุ่มน้ำเหล่านี้

1

ผู้มีแนวคิดในการฟื้นฟู

เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น ในการสนับสนุนการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ ด้วยการเลือก การเป็นกระบอกเสียงและการลงมือทำ ของตนเอง โดยเชื่อมโยงกับความคิดริเริ่มในท้องถิ่น

2

หน่วยงานภาครัฐ

โดยทั่วไปแล้วภาครัฐในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ จะมีความสามารถในการวางแผน และอำนวยความสะดวกในการริเริ่ม การฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากผู้นิยมส่วนได้ส่วนเสีย ที่สำคัญ กำหนดหน้าที่ตัดสินใจและเป็นผู้นำหรือผู้จัดการโครงการ

7

นักวิทยาศาสตร์และผู้ชำนาญการด้านพื้นที่ชุ่มน้ำ

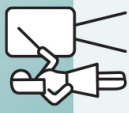
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการให้ความรู้แก่ชุมชนและหัวหน้าโครงการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนรับรองผลการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีบทบาทในการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

6

ผู้ให้การศึกษา

ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาอื่นๆ ช่วยสร้างความตระหนัก ในประโยชน์ของการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ และอาจช่วยสร้างทักษะหรือให้คำแนะนำแก่ผู้กำหนดนโยบาย

ผู้มีบทบาทสำคัญทั้ง 7 ในการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

การฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำต้องการความทุ่มเท มีการวางแผนและทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานที่ซับซ้อน ประสบความสำเร็จได้ ต้องประกอบด้วย ผู้มีบทบาทหลักทั้ง 7 ดังนี้

3

ผู้สนับสนุนทุน

รัฐบาล สถาบันการเงิน มูลนิธิ และบุคคลที่จัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อทำให้โครงการการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นจริงได้

4

ผู้นำชุมชน

ผู้แทนชุมชนที่มีความเข้าใจว่าประโยชน์ของระบบนิเวศใด มีความสำคัญกับผู้อยู่อาศัยมากที่สุด และมั่นใจว่าคนในท้องถิ่น จะมีสิทธิ์ มีเสียง และมีบทบาทร่วมกันในการดำเนินการ

5

หน่วยงานเอกชน

ผู้ประกอบการท้องถิ่น ชาวประมง และเกษตรกร มักมีความเกี่ยวข้อง กับพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำช่วยส่งเสริมการค้าทางชีวิต การเกษตรกรรม รวมทั้งอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

เหตุใดจึงถึงเวลาในการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำมีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ

น้ำจืดเป็นสิ่งหายาก พื้นที่ชุ่มน้ำถือเป็นแหล่งน้ำจืดบนผืนดินของระบบนิเวศ

- น้ำบนโลกเพียง **2.5%** เท่านั้นที่เป็นน้ำจืด ส่วนใหญ่อยู่ในรูปธารน้ำแข็งและหิมะขั้วน้ำ
- มีน้ำจืดน้อยกว่า **1%** ที่สามารถใช้ได้ ซึ่ง **0.3%** ถูกพบในพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น แม่น้ำและทะเลสาบ

พื้นที่ชุ่มน้ำมักถูกมองมากกว่าป่าไม้

- พื้นที่พรุครอบคลุมพื้นที่ **3%** ของโลก แต่ก็มีการบ่อนบนมากถึงประมาณ **30%**
- พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง เช่น ป่าชายเลน ก็กำลังหายไปเร็วกว่าป่าฝนเขตร้อนถึง **55%** เท่า

พื้นที่ชุ่มน้ำช่วยให้เราสามารถรับมือกับพายุและน้ำท่วมได้

- **60%** ของมนุษยชาติอยู่อาศัยและดำรงชีพในพื้นที่ชายฝั่งทะเล
- บึงน้ำเค็ม ป่าชายเลน หญ้าทะเล และแนวปะการังช่วยปกป้องชุมชนตามแนวชายฝั่งเมื่อต้องเผชิญกับสภาพอากาศที่รุนแรง
- พื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดินเพียง **1** เอเคอร์ (**2** ไร่ครึ่ง) สามารถดูดซับน้ำท่วมได้ถึง **1.5 ล้านแกลลอน** (ประมาณ 5.67 ล้านลิตร)

พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งของที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหาร

- ผู้คนมากกว่าพันล้านคน ดำรงชีพจากการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว
- พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นทางหลวงผลิตข้าวให้กับประชาชนกว่า 3.5 พันล้านคน

แต่เราอยู่ในจุดเปลี่ยนที่พื้นที่ชุ่มน้ำกำลังจะหายไป

พื้นที่ชุ่มน้ำกำลังสูญเสียบ่อยกว่าป่าถึงสามเท่า

- พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นระบบนิเวศที่ถูกคุกคามมากที่สุดในโลก
- พื้นที่ชุ่มน้ำมากกว่า **80%** สูญเสียไปตั้งแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา
- แนวโน้มการสูญเสพื้นที่ชุ่มน้ำมีสูงขึ้น โดยตั้งแต่ปี 1970 เป็นต้นมา พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างน้อย **35%** ของโลกได้ถูกระงับให้สูญหายไป

กิจกรรมของมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อนทำให้พื้นที่ชุ่มน้ำเสื่อมโทรม

- น้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำได้รับการระบายออกและมีการเกษตรและการก่อสร้างในพื้นที่เมือง
- มลพิษทางน้ำจากการกำจัดขยะเป็นปริมาณมาก กำลังทำลายระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำและการบูรณะของเขื่อนปิดพื้นที่ต่างถิ่น

ชนิดพันธุ์ในพื้นที่ชุ่มน้ำกำลังเผชิญกับการสูญพันธุ์

- 1/3 ของสัตว์น้ำจืด และ **25%** ของชนิดพันธุ์ในพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งหมดกำลังเผชิญกับการสูญพันธุ์ที่แท้จริงจากการลดลงของพื้นที่ชุ่มน้ำ
- **81%** ของชนิดพันธุ์ในพื้นที่ชุ่มน้ำบนบกและ **36%** ของชนิดพันธุ์บริเวณชายฝั่งและทะเลลดลงในช่วง 50 ปี ที่ผ่านมา

เร่งฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำที่เสียหายและเสื่อมโทรม